

Strasbourg, 16.1.2018
COM(2018) 28 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

O strategie europeană pentru materialele plastice într-o economie circulară

{SWD(2018) 16 final}

1. INTRODUCERE

Plasticul este un material important și omniprezent în economie și în viața noastră de zi cu zi. Acesta are funcții multiple care contribuie la soluționarea unor provocări cu care se confruntă societatea noastră. Materialele ușoare și inovatoare din autoturisme sau avioane contribuie la economisirea de combustibil și la reducerea emisiilor de CO₂. Materialele izolatoare de înaltă performanță ne ajută să facem economii la facturile de energie. În ambalaje, materialele plastice contribuie la asigurarea siguranței alimentare și la reducerea risipei de alimente. În combinație cu imprimarea în 3D, materialele plastice biocompatibile pot salva vieți omenești permițând inovarea în domeniul medical.

Cu toate acestea, mult prea adesea modul în care materialele plastice sunt în prezent produse, utilizate și eliminate nu reflectă beneficiile economice ale unei abordări mai „circulare” și dăunează mediului înconjurător. Este nevoie urgent să se găsească soluții la problemele de mediu care umbresc astăzi producția, utilizarea și consumul de materiale plastice. Milioanele de tone de deșuri de plastic care ajung în fiecare an în oceane sunt unul dintre semnele cele mai vizibile și mai alarmante ale acestor probleme și provoacă o îngrijorare crescândă.

Regândirea și îmbunătățirea funcționării unui lanț valoric atât de complex necesită eforturi și o mai bună cooperare între toți actorii majori, de la producătorii de materiale plastice la întreprinderile de reciclare, la comercianții cu amănuntul și la consumatori. Este nevoie, de asemenea, de inovare și de o viziune comună pentru a orienta investițiile în direcția bună. Industria materialelor plastice este o industrie foarte importantă pentru economia europeană și creșterea sustenabilității sale poate genera noi oportunități de inovare, competitivitate și de creare de locuri de muncă, în conformitate cu obiectivele urmărite prin Strategia UE privind politica industrială¹.

În decembrie 2015, Comisia a adoptat un plan de acțiune al UE pentru economia circulară². În documentul respectiv, Comisia a identificat materialele plastice ca fiind o prioritate majoră și s-a angajat să elaboreze „o strategie menită să răspundă provocărilor generate de materialele plastice de-a lungul lanțului valoric și să analizeze întregul ciclu de viață al acestora”. În 2017, Comisia a confirmat că se va concentra asupra producției și utilizării materialelor plastice și că va acționa în vederea îndeplinirii obiectivului ca, până în 2030, toate ambalajele din plastic să fie reciclabile³.

UE este cea mai în măsură să conducă tranziția către materialele plastice ale viitorului. Prezenta strategie pune bazele unei noi economii a materialelor plastice, în cadrul căreia proiectarea și producerea materialelor plastice și a produselor din plastic îndeplinesc pe deplin nevoile de reutilizare, reparare și reciclare și în care sunt dezvoltate și promovate materiale mai durabile. Strategia va aduce o mai mare valoare adăugată și mai multă prosperitate în Europa și va stimula inovarea, va reduce poluarea cu plastic și impactul negativ al acesteia asupra vieților noastre și asupra mediului. Urmărind aceste obiective, strategia va contribui la atingerea priorității stabilite de actuala Comisie privind o uniune energetică cu o economie modernă, cu emisii reduse de dioxid de carbon și eficiență din punct de vedere energetic și al resurselor, și va avea o contribuție tangibilă la atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă pentru 2030 și la respectarea Acordului de la Paris.

Strategia prezintă angajamente-cheie pentru acțiunea la nivelul UE. Va fi însă necesar să se mobilizeze, de asemenea, și sectorul privat, împreună cu autoritățile naționale și regionale, cu orașele și cetățenii. În mod similar, va fi necesar un angajament internațional pentru a stimula

¹ COM(2017) 479.

² COM(2015) 614.

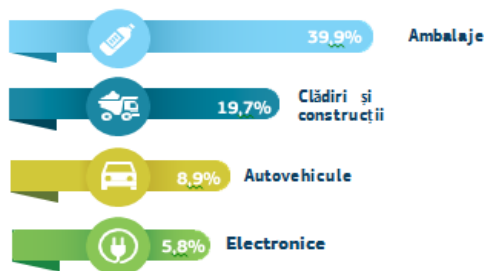
³ Programul de lucru al Comisiei pentru anul 2018 - COM(2017) 650.

schimbarea în afara frontierelor Europei. Prin eforturi decisive și concertate, Europa poate să transforme provocările în oportunități și să dea exemplu de acțiuni ferme la nivel mondial.

2. MATERIALE PLASTICE ASTĂZI: PRINCIPALELE PROVOCĂRI

CEREREA DE MATERIALE PLASTICE ÎN 2015

49 de milioane de tone

UE-28, Norvegia și Elveția - Sursă: Plastics Europe (2016)

Pe parcursul ultimilor 50 de ani, rolul și importanța materialelor plastice în economia noastră a crescut în mod semnificativ. **Producția mondială de materiale plastice a crescut de douăzeci de ori față de anii 1960**, ajungând la 322 de milioane de tone în 2015. Se așteaptă ca producția să se dubleze încă o dată pe parcursul următorilor 20 de ani.

În UE, în sectorul materialelor plastice, care a avut o cifră de afaceri de 340 de miliarde EUR în 2015, lucrează **1,5 milioane de persoane**⁴. Deși producția de materiale plastice a UE din ultimii ani a fost stabilă, cota UE pe piața mondială este în scădere pe măsură ce producția crește în alte părți ale lumii.

În UE, în mare măsură, potențialul de reciclare a deșeurilor de materiale plastice este neexploatat. **Reutilizarea și reciclarea materialelor plastice scoase din uz rămâne foarte scăzută**, în special în comparație cu alte materiale cum ar fi hârtia, sticla

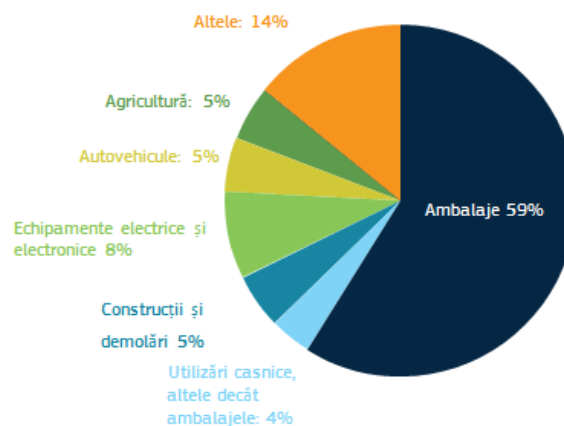
sau metalele.

În Europa se generează în fiecare an aproximativ **25,8 milioane de tone de deșuri din plastic**⁵. Mai puțin de 30 % din aceste deșuri sunt colectate în scopul reciclării. Din această cantitate, UE lasă o mare parte⁶ să fie tratate în țări terțe, unde standardele de mediu pot fi diferite.

În același timp, **ratele de depozitare și de incinerare ale deșeurilor din plastic rămân ridicate** – 31 % și, respectiv, 39 %, – iar în timp ce depozitarea deșeurilor a scăzut în ultimul deceniu, incinerarea a cunoscut o creștere. Potrivit estimărilor, 95 % din valoarea ambalajelor din material plastic, adică între 70 și 105 miliarde EUR anual, este pierdută pentru economie după un prim foarte scurt ciclu de utilizare⁷.

În prezent, cererea de materiale plastice reciclate reprezintă doar aproximativ **6 % din cererea de materiale plastice din Europa**. În ultimii ani, sectorul de reciclare a materialelor

GENERAREA DE DEȘURI DIN MATERIALE PLASTICE ÎN UE ÎN 2015

Sursă: Eunomia (2017)

⁴ Aceasta include atât producătorii de materii prime, cât și fabricanții de produse.

⁵ Sursă: Plastics Europe.

⁶ Sursă: Eurostat.

⁷ Ellen MacArthur Foundation, *The new plastics economy*, 2016

(https://www.ellenmacarthurfoundation.org/assets/downloads/EllenMacArthurFoundation_TheNewPlasticsEconomy_Pages.pdf).

plastice din UE a suferit din cauza prețurilor scăzute ale produselor de bază și a incertitudinilor legate de piața de desfacere. Investițiile în noi capacități de reciclare au fost ținute pe loc de perspectivele de rentabilitate scăzută ale sectorului.

S-a estimat că **generarea și incinerarea deșeurilor de plastic produc anual, la nivel global, aproximativ 400 de milioane de tone de CO₂**⁸. Utilizarea pe scară mai largă a materialelor plastice reciclate poate reduce dependența de extracția de combustibili fosili pentru producerea materialelor plastice și poate reduce emisiile de CO₂⁹. Potrivit estimărilor¹⁰, economiile potențiale anuale de energie care ar putea fi realizate prin reciclarea tuturor deșeurilor de plastic la nivel global sunt echivalentul a 3,5 miliarde de barili de țiței pe an.

Se dezvoltă, totodată, tipuri alternative de materii prime (de exemplu, materiale bioplastice sau materiale plastice produse din dioxid de carbon sau din gaz metan), care prezintă aceleași caracteristici ca materialele plastice tradiționale, dar au, în mod potențial, un impact mai mic asupra mediului, însă acestea reprezintă, deocamdată, o proporție foarte mică din piață. De asemenea, adoptarea pe scară mai largă a alternativelor cu privire la care există dovezi solide că sunt mai durabile poate contribui la diminuarea dependenței noastre de combustibilii fosili.

REDUCEREA EMISIILOR DE CO₂ PRIN REICLAREA MATERIALELOR PLASTICE

500 000 de TONE DE PLASTIC
ÎN OCEANE

Cantități foarte mari de deșuri de materiale plastice sunt dispersate în mediu atât din surse terestre, cât și marine, producând daune semnificative din punct de vedere economic și al mediului. **În ansamblu, între 5 și 13 milioane de tone de materiale plastice — reprezentând între 1,5 și 4 % din producția globală de material plastic — ajung în oceane în fiecare an**¹¹. Se estimează că plasticul reprezintă peste 80 % din deșeurile marine. Fragmentele de plastic sunt apoi transportate de curenții marini, uneori pe distanțe foarte lungi, și pot fi aduse de valuri pe plaje¹², se pot degrada în microplastice sau pot forma zone cu o densitate mare de deșuri marine prinse în curenții circulari oceanici. Programul Națiunilor Unite pentru Mediu (UNEP) estimează daunele aduse mediului marin ca fiind de cel puțin 8 miliarde de dolari pe an la nivel global.

⁸ Ibid. Datele se referă la 2012.

⁹ Potrivit estimărilor, prin reciclarea unei tone de plastic se economisesc aproximativ 2 tone de CO₂ (a se vedea http://presse.ademe.fr/wp-content/uploads/2017/05/FEDEREC_ACV-du-Recyclage-en-France-VF.pdf). Prin reciclarea a 15 milioane de tone de materiale plastice pe an până în 2030 (echivalentul a aproximativ jumătate din cantitatea de deșuri din plastic preconizată a fi generată) s-ar economisi emisii de

CO₂ care reprezintă echivalentul reducerii cu 15 milioane a numărului de autovehicule pe șosele.

¹⁰ A. Rahimi, J. M. García, *Chemical recycling of waste plastics for new materials production*, Nat. Chem. Rev. 1, 0046, 2017.

¹¹ Jambeck et al, *Plastic waste inputs from land into the ocean*, Science, februarie 2015.

¹² Inclusiv pe terenuri nelocuite, a se vedea, de exemplu <http://www.pnas.org/content/114/23/6052.abstract>

În UE, ajung în oceane în fiecare an între 150 000 și 500 000 de tone¹³ de deșuri de materiale plastice. Aceasta reprezintă o mică parte a deșeurilor marine la scară mondială. Totuși, deșeurile din plastic provenite din surse europene ajung în zone marine deosebit de vulnerabile, cum ar fi Marea Mediterană și părți ale Oceanului Arctic. Studii recente arată că plasticul se acumulează în Marea Mediterană la o densitate comparabilă cu zonele cu cea mai mare acumulare de plastic din oceane. Poluarea cu plastic afectează sectoare ale zonei economice exclusive europene, în regiunile ultraperiferice de-a lungul Mării Caraibilor, Oceanelor Indian, Pacific și Atlantic. Pe lângă daunele provocate mediului, deșeurile marine provoacă pagube economice unor activități precum turismul, pescuitul și transportul maritim. De exemplu, costul deșeurilor pentru pescuitul european a fost estimat la aproximativ 1 % din veniturile totale provenite din capturi ale flotei UE¹⁴.

Fenomenul este exacerbă de **creșterea cantității de deșuri produse în fiecare an** și este întreținut de creșterea consumului de articole din plastic de „unică folosință”, respectiv ambalaje sau alte produse de consum care sunt aruncate după o foarte scurtă utilizare și care sunt rareori reciclate, fiind foarte probabil de a le regăsi apoi în natură. Sunt incluse micile ambalaje, pungile, paharele de unică folosință, capacele, paiele și tacâmurile, pentru care se utilizează pe scară largă materialul plastic datorită faptului că este ușor, ieftin și practic.

Noi surse de dispersare de materiale plastice sunt în creștere, reprezentând amenințări potențiale suplimentare la adresa atât a mediului, cât și a sănătății umane. **Microplasticele**, fragmente minuscule de plastic cu dimensiuni sub 5 mm, se acumulează în mare, unde, din cauza dimensiunilor lor reduse, este ușor să fie înghițite de vietăți marine. Ele pot, de asemenea, intra în lanțul alimentar. Studii recente au constatat, de asemenea, prezența microplasticelor în aer, în apa de băut și în alimente cum ar fi sarea sau mierea, impactul lor asupra sănătății umane fiind încă necunoscut.

Se estimează că, în total, între **75 000 și 300 000 de tone de microparticule de plastic sunt dispersate în mediu în fiecare an în UE¹⁵**. În vreme ce o mare parte din microplastice sunt rezultatul fragmentării unor bucăți mai mari de deșuri de plastic, cantități semnificative sunt, de asemenea, dispersate în mod direct în mediu, ceea ce îngreunează identificarea și prevenția.

În plus, **cotele de piață în creștere ale materialelor plastice cu proprietăți biodegradabile** prezintă noi oportunități, dar și riscuri. În absența unei etichetări sau marcări clare pentru consumatori și fără un nivel adecvat de colectare și tratare a deșeurilor, acest lucru ar putea agrava dispersia de materiale plastice și ar putea crea dificultăți pentru reciclarea mecanică. Pe de altă parte, materialele plastice biodegradabile pot avea cu siguranță un rol important într-o serie de aplicații și inovațiile în acest domeniu sunt binevenite.

În măsura în care lanțurile valorice ale materialelor plastice au un caracter transfrontalier tot mai pronunțat, problemele și oportunitățile asociate cu materialele plastice trebuie privite în lumina **evoluțiilor internaționale**, inclusiv decizia recentă a Chinei de a restricționa importurile anumitor tipuri de deșuri de plastic. Sensibilizarea față de caracterul global al acestor provocări este din ce în ce mai mare, astfel cum o demonstrează inițiativele internaționale privind deșeurile marine, cum ar fi Parteneriatul global al ONU privind deșeurile marine¹⁶ și planurile de acțiune

¹³ <http://ec.europa.eu/environment/marine/good-environmental-status/descriptor-10/pdf/MSFD%20Measures%20to%20Combat%20Marine%20Litter.pdf>

¹⁴ Centrul Comun de Cercetare, *Harm Caused by Marine Litter*, 2016.

¹⁵ Sursă: Eunomia.

¹⁶ <https://www.unep.org/gpa/what-we-do/global-partnership-marine-litter>

elaborate de G7 și de G20¹⁷. Totodată, poluarea cu materiale plastice a fost identificată ca fiind una dintre presiunile cele mai mari asupra oceanelor sănătoase la conferința internațională „Oceanele noastre”, găzduită de UE în octombrie 2017. O rezoluție privind deșeurile marine și microplasticele a fost adoptată cu ocazia Adunării Organizației Națiunilor Unite pentru mediu în decembrie 2017¹⁸.

3. TRANSFORMAREA PROVOCĂRILOR ÎN OPORTUNITĂȚI: O VIZIUNE PRIVIND ECONOMIA CIRCULARĂ A MATERIALELOR PLASTICE

O orientare hotărâtă către o economie mai prosperă și mai durabilă a materialelor plastice ar putea aduce beneficii considerabile. Pentru a putea profita de acestea, Europa are nevoie de o viziune strategică prin care să se definească cum ar putea arăta în deceniile următoare economia „circulară” a materialelor plastice. Această viziune trebuie să promoveze investițiile în soluții inovatoare și să transforme provocările de astăzi în oportunități. În vreme ce UE va propune măsuri concrete pentru realizarea acestei viziuni, pentru transformarea ei în realitate va fi nevoie de acțiunea tuturor actorilor din lanțul valoric al materialelor plastice, de la întreprinderile producătoare și de concepție a materialelor plastice la mărci, comercianții cu amănuntul și întreprinderile de reciclare. În mod asemănător, societatea civilă, comunitatea științifică, întreprinderile și autoritățile locale vor avea un rol decisiv în crearea impactului, colaborând cu autoritățile regionale și naționale pentru a face posibilă o schimbare pozitivă.

„O viziune privind noua economie circulară europeană a materialelor plastice”

O industrie inteligentă, inovatoare și durabilă a materialelor plastice, în care concepția și producția respectă în totalitate nevoile de reutilizare, reparare și reciclare, dă naștere la creștere și locuri de muncă în Europa și contribuie la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră ale UE și a dependenței UE de combustibilii fosili importați.

- Materialele plastice și produsele care conțin plastic sunt concepute astfel încât să permită o mai mare durabilitate, reutilizarea și reciclarea de înaltă calitate. Până în 2030, toate ambalajele din materiale plastice introduse pe piața UE fie sunt reutilizabile, fie pot fi reciclate într-un mod eficient din punctul de vedere al costurilor.
- Modificările la nivel de producție și concepție permit rate mai ridicate de reciclare a materialelor plastice pentru toate aplicațiile-cheie. În 2030, peste jumătate din deșeurile de plastic generate în Europa sunt reciclate. Colectarea selectivă a deșeurilor de plastic atinge niveluri foarte ridicate. Reciclarea deșeurilor de ambalaje din plastic atinge niveluri comparabile cu cele corespunzătoare altor materiale de ambalaj.
- Capacitatea UE de reciclare a materialelor plastice este extinsă și modernizată în mod semnificativ. În 2030, capacitatea de sortare și reciclare a crescut de patru ori față de 2015, conducând la crearea de 200 000 de noi locuri de muncă în întreaga Europă¹⁹.
- Grație unei colectări selective mai bune și investițiilor în inovare, competențe și în dezvoltarea capacităților, s-a pus capăt progresiv exportului de materiale plastice sortate necorespunzător. Materialele plastice reciclate au devenit din ce în ce mai mult o materie primă apreciată, atât în Europa, cât și în străinătate.
- Lanțul valoric al materialelor plastice este de departe mai integrat, iar industria chimică colaborează îndeaproape cu întreprinderile de reciclare a materialelor plastice pentru a le

¹⁷ https://www.g7germany.de/Content/EN/Anlagen/G7/2015-06-08-g7-abschluss-eng_en.html și https://www.g20.org/Content/DE/Anlagen/G7_G20/2017-g20-marine-litter-en.html?nn=2186554

¹⁸ UNEP/EA.3/L.20 a se vedea: <https://papersmart.unon.org/resolution/uploads/k1709154.docx>

¹⁹ Aceste date corespund construirii a aproximativ 500 de noi instalații de sortare și reciclare (sursă: Plastics Recyclers Europe).

ajuta să găsească aplicații mai largi și cu valoare mai ridicată pentru producția lor. Substanțele care împiedică procesul de reciclare au fost înlocuite sau eliminate treptat.

- Piața materialelor plastice reciclate și inovatoare este instituită cu succes, cu perspective clare de creștere pe măsură ce tot mai multe produse încorporează materiale reciclate. Cererea de materiale plastice reciclate în Europa a crescut de patru ori, oferind un flux stabil de venituri pentru sectorul reciclării și securitatea locurilor de muncă pentru forța de muncă în creștere din acest sector.
- Reciclarea unei cantități mai mari de materiale plastice ajută la reducerea dependenței Europei de importurile de combustibili fosili și la reducerea emisiilor de CO₂, în conformitate cu angajamentele asumate în cadrul Acordului de la Paris.
- Materialele inovatoare și materiile prime alternative pentru producția de materiale plastice sunt dezvoltate și utilizate atunci când există dovezi clare că acestea sunt mai durabile decât alternativele neregenerabile. Acest lucru sprijină eforturile privind decarbonizarea și crearea de noi oportunități de creștere economică.
- Europa își confirmă poziția de lider în domeniul echipamentelor și tehnologiilor de sortare și reciclare. Exporturile cresc în pas cu cererea la nivel global de modalități mai durabile de prelucrare a materialelor plastice scoase din uz.

În Europa, cetățenii, guvernele și industria sprijină modele de consum și de producție mai durabile și mai sigure pentru materialele plastice. Se oferă astfel un teren fertil pentru inovare socială și antreprenoriat, creând o multitudine de oportunități pentru toți europenii.

- Producerea de deșuri de plastic este decuplată de creșterea economică. Cetățenii sunt conștienți de necesitatea evitării deșeurilor și iau decizii în consecință. Consumatorii, ca actori-cheie, sunt încurajați și sensibilizați cu privire la beneficiile principale și, astfel, pot contribui activ la procesul de tranziție. Se constată emergența unei concepții mai bune, a unor noi modele de afaceri și a unor produse inovatoare care oferă modele de consum mai durabile.
- Mulți întreprinzători privesc ca pe o oportunitate de afaceri necesitatea unei acțiuni mai hotărâte de prevenire a generării de deșuri de plastic. Apar din ce în ce mai mult noi întreprinderi care furnizează soluții circulare, cum ar fi logistica inversă pentru ambalaje sau alternativele la materialele plastice de unică folosință și beneficiază de dezvoltarea digitalizării.
- Dispersia materialelor plastice în mediu scade drastic. Sistemele eficiente de colectare a deșeurilor, combinate cu o scădere a producerii de deșuri și cu o mai mare sensibilizare a consumatorilor, permit să se lupte împotriva depozitării sălbatice de deșuri și asigură o tratare corespunzătoare a acestora. Deșeurile marine provenite din surse marine precum navele, pescuitul și acvacultura sunt reduse în mod semnificativ. Plajele și mările mai curate încurajează activități cum ar fi turismul și pescuitul și contribuie la conservarea ecosistemelor fragile. Toate marile orașe europene sunt mult mai curate.
- Se dezvoltă soluții inovatoare pentru a preveni deversarea microplasticilor în mare. Originea și parcursul acestora, precum și efectele lor asupra sănătății umane sunt înțelese mai bine, iar industria și autoritățile publice colaborează pentru a le împiedica să ajungă în oceanele și în aerul nostru, în apa de băut sau în farfuriile noastre.
- UE asumă rolul de lider în dinamica globală, iar țările se angajează și cooperează pentru a stopa fluxul de materiale plastice în oceane și iau măsuri de remediere împotriva deșeurilor de plastic acumulate deja. Cele mai bune practici sunt diseminate pe scară largă, cunoașterea științifică se îmbunătățește, cetățenii se mobilizează, iar inovatorii și oamenii de știință elaborează soluții care pot fi aplicate la nivel mondial.

4. CALEA DE URMAT: TRANSFORMAREA VIZIUNII ÎN REALITATE

Pentru a transforma această viziune în realitate, prezenta strategie propune un set ambițios de măsuri la nivelul UE²⁰. Acestea vor fi prezentate în conformitate cu principiile mai bune legiferări. În special, fiecare măsură susceptibilă să aibă un impact socioeconomic semnificativ va fi însoțită de o evaluare a impactului. Recunoscând importanța și necesitatea unor eforturi comune, strategia identifică totodată acțiuni-cheie pentru autoritățile naționale și regionale și pentru industrie²¹.

4.1 Îmbunătățirea aspectelor economice și a calității reciclării materialelor plastice

Promovarea reciclării materialelor plastice poate aduce beneficii de mediu și economice semnificative. Pentru a se atinge niveluri mai ridicate de reciclare a materialelor plastice, comparabile cu cele pentru alte materiale, este necesară îmbunătățirea modului în care sunt produse și concepute materialele plastice și articolele din plastic. Este, totodată, necesară o cooperare sporită de-a lungul întregului lanț valoric: de la industrie, producătorii și prelucrătorii de materiale plastice la întreprinderile publice și private de gestionare a deșeurilor. În mod specific, actorii-cheie trebuie să colaboreze la:

- îmbunătățirea concepției și sprijinirea inovării pentru a face materialele plastice și produsele din plastic mai ușor de reciclat;
- extinderea și îmbunătățirea colectării selective a deșeurilor de plastic, pentru a asigura calitatea inputului în industria de reciclare;
- extinderea și modernizarea capacității UE de sortare și de reciclare;
- crearea de piețe viabile pentru materialele plastice reciclate și regenerabile.

Pe parcursul ultimelor luni, Comisia a facilitat dialogul intersectorial, iar acum invită industriile implicate²² să prezinte rapid proiecte ambițioase și un set de angajamente voluntare concrete pentru a sprijini strategia și viziunea sa pentru 2030.

Pentru a sprijini aceste evoluții, Comisia a propus deja noi norme privind gestionarea deșeurilor²³. Aceste norme includ obligații mai clare pentru autoritățile naționale în ceea ce privește intensificarea colectării selective, obiective privind încurajarea investițiilor în capacități de reciclare și evitarea supracapacității infrastructurilor de procesare a deșeurilor mixte (de exemplu, incinerare), și norme armonizate mai îndeaproape cu privire la utilizarea responsabilității extinse a producătorilor. Comisia a solicitat în mod constant colegiilor să adopte rapid aceste noi norme. Odată adoptată și pusă în aplicare, această nouă legislație europeană ar trebui să contribuie mult la îmbunătățirea situației actuale, orientând investițiile publice și private în direcția cea bună. Cu toate acestea, sunt necesare acțiuni suplimentare și mai bine orientate pentru a completa legislația privind deșeurile și pentru a îndepărta barierele specifice sectorului materialelor plastice.

Proiectare cu potențial de reciclare

În prezent, există puține stimulente sau chiar deloc pentru ca producătorii de articole din plastic și ambalaje să ia în considerare nevoile de reciclare sau de re folosire atunci când își proiectează produsele. Materialele plastice se realizează dintr-o serie de polimeri și sunt foarte personalizate,

²⁰ Toate măsurile UE sunt enumerate în anexa I.

²¹ Acestea sunt enumerate în anexa II.

²² Acest dialog a fost realizat cu Plastics Europe, European Plastics Converters (EuPC) și Plastics Recyclers Europe.

²³ COM (2015) 593, COM (2015) 594, COM (2015) 595, COM (2015) 596.

adăugându-se aditivi specifici pentru a îndeplini cerințele de natură funcțională și/sau estetice ale fiecărui fabricant. Această diversitate poate complica procesul de reciclare, îl poate face mai costisitor și poate afecta calitatea și valoarea plasticului reciclat. Opțiuni specifice de proiectare, dintre care unele sunt determinate de considerente de marketing (de exemplu, utilizarea de culori foarte închise) pot, de asemenea, afecta valoarea produselor reciclate.

**O MAI BUNĂ PROIECTARE A PRODUSELOR
FACILITEAZĂ RECICLAREA MATERIALELOR PLASTICE**

**Economii
de 77-120 EUR
pentru fiecare
tonă de deșeurile de
plastic colectate**

Sursă: Ellen MacArthur Foundation (2016)

Ambalajele din materiale plastice reprezintă un domeniu prioritar atunci când este vorba de proiectare având în vedere potențialul de reciclare. Astăzi, acestea reprezintă aproximativ 60 % din deșeurile de plastic „post-consum”²⁴ din UE, iar proiectarea produsului este unul dintre elementele-cheie pentru îmbunătățirea nivelurilor de reciclare. S-a calculat că îmbunătățirile în materie de proiectare ar putea reduce la jumătate costurile de reciclare a deșeurilor de ambalaje²⁵.

În 2015, Comisia a propus deja obiectivul ca, până în 2025, cel puțin 55 % din toate ambalajele din materiale plastice din UE să fie reciclate. Pentru a se atinge niveluri mai mari de reciclare de înaltă calitate, trebuie abordate mai sistematic aspectele legate de proiectare.

Acțiunea la nivelul UE este esențială pentru a sprijini o mai bună proiectare, protejând, totodată, piața internă. Comisia va lucra la o revizuire a cerințelor esențiale pentru introducerea pe piață a ambalajelor²⁶. Obiectivul va fi acela de a se asigura că, până în 2030, toate ambalajele din materiale plastice introduse pe piața UE sunt reutilizabile sau reciclabile cu ușurință²⁷. În acest context, Comisia va examina, de asemenea, modalitățile de maximizare a impactului noilor norme în materie de răspundere extinsă a producătorilor (PER) și de a sprijini dezvoltarea unor stimulente economice pentru a recompensa opțiunile de proiectare cele mai durabile. Ea va evalua, de asemenea, potențialul de stabilire a unui nou obiectiv de reciclare pentru 2030 pentru ambalajele din materiale plastice, similar cu cel avansat în 2015 pentru alte materiale de ambalaj.

Construcțiile și sectoarele autovehiculelor, mobilei și produselor electronice sunt, de asemenea, aplicații importante pentru utilizarea materialelor plastice și sunt o sursă importantă de deșeurile de plastic care ar putea fi reciclate. Pentru aceste aplicații, lipsa de informații privind posibila prezență a produselor chimice (de exemplu, agenți de ignifugare) creează un obstacol semnificativ în realizarea unor rate de reciclare mai ridicate. Ca parte a activității sale la interfața dintre politicile privind substanțele chimice, deșeurile și produsele, Comisia propune să accelereze eforturile pentru a identifica posibile modalități de a ușura depistarea produselor chimice în fluxurile reciclate. Obiectivul va fi de a facilita prelucrarea sau eliminarea acestor substanțe în timpul reciclării, asigurând astfel un nivel ridicat de protecție a sănătății și a mediului.

²⁴ Sursă: Plastics Europe.

²⁵ Ellen MacArthur Foundation, *The new plastics economy: Catalysing action*, ianuarie 2017.

²⁶ Directiva 94/62/CE privind ambalajele și deșeurile de ambalaje.

²⁷ Adică pot fi reciclate în mod rentabil.

Comisia își menține angajamentul de a elabora, atunci când este cazul, cerințe aplicabile produselor în temeiul Directivei privind proiectarea ecologică în care să țină seama de aspectele legate de economia circulară, inclusiv potențialul de reciclare²⁸. Acest lucru va facilita reciclarea materialelor plastice utilizate într-o gamă largă de aparate electrice și electronice. Comisia a propus deja cerințe obligatorii privind proiectarea și marcarea produselor pentru ca demontarea, reutilizarea și reciclarea dispozitivelor de afișajere electronice să fie mai ușoare și mai sigure (de exemplu, ecranele plate de calculator sau de televizor). Ea a elaborat totodată criterii de îmbunătățire a potențialului de reciclare a materialelor plastice în cadrul criteriilor sale privind etichetarea ecologică și în materie de achiziții publice verzi (de exemplu, marcarea părților din plastic de dimensiuni mari pentru a înlesni astfel sortarea lor, proiectarea ambalajelor din material plastic având în vedere reciclarea acestora, precum și proiectarea articolelor de mobilier și a computerelor astfel încât să fie ușor de demontat).

Stimularea cererii de materiale plastice reciclate

Un alt obstacol major pentru transformarea lanțului valoric al materialelor plastice este cererea redusă de materiale plastice reciclate. În UE, utilizarea de materiale plastice reciclate în produse noi este scăzută și se limitează adesea la aplicații cu valoare scăzută sau de nișă. Incertitudinile legate de deșeurile pe piață și de rentabilitate frânează investițiile necesare pentru extinderea și modernizarea capacităților de reciclare a materialelor plastice în UE și pentru stimularea inovării. Dezvoltările recente în comerțul internațional, care restrâng principalele rute de export pentru deșeurile de materiale plastice colectate în vederea reciclării²⁹, fac și mai urgentă dezvoltarea unei piețe europene pentru materialele plastice reciclate.

Unul dintre motivele pentru rata scăzută de utilizare a materialelor plastice reciclate îl reprezintă reticențele multor mărci de produse și producători, care se tem că materialele plastice reciclate nu vor corespunde nevoilor lor de furnizare de materiale fiabile, în volum mare, cu specificații de calitate constante. Materialele plastice sunt, adesea, reciclate de instalații mici, predominant regionale, iar trecerea la o scară mai largă și la o mai mare standardizare ar contribui la o funcționare mai bună a pieței. Având în vedere aceste considerații, Comisia se angajează să colaboreze cu Comitetul European de Standardizare și cu industria pentru a dezvolta standarde de calitate pentru sortarea deșeurilor de plastic și materialele plastice reciclate.

O mai mare integrare a activităților de reciclare în lanțul valoric al materialelor plastice este esențială și ar putea fi facilitată de producătorii de materiale plastice din sectorul chimic. Experiența și expertiza lor tehnologică poate contribui la atingerea unor standarde de calitate superioară (de exemplu, pentru aplicații de calitate alimentară) și la agregarea ofertei pentru materii prime reciclate.

În anumite ocazii, compoziția chimică a materialelor plastice reciclate și adecvarea lor pentru utilizările preconizate pot, de asemenea, acționa ca o barieră. Contaminarea accidentală³⁰ sau lipsa de informații cu privire la eventuala prezență a substanțelor chimice care pot constitui obiect de îngrijorare reprezintă o problemă pentru diferite fluxuri de deșeurile de plastic. Aceste incertitudini pot, totodată, descuraja cererea de materiale plastice reciclate pentru un număr de produse noi cu cerințe de siguranță specifice. Activitatea Comisiei cu privire la interfața dintre politicile privind substanțele chimice, deșeurile și produsele este orientată în direcția soluționării

²⁸ Directiva 2009/125/CE; această directivă se referă la toate produsele cu impact energetic.

²⁹ În particular, recentul anunț făcut de China cu privire la decizia sa de a interzice importul anumitor tipuri de deșeurile din plastic – a se vedea secțiunea 4.4.

³⁰ Contaminarea fluxurilor reciclate poate avea surse multiple (de exemplu, impurități, faza de utilizare, utilizarea incorectă, degradare, separare necorespunzătoare a materialelor, substanțe moștenite sau contaminare încrucișată în cursul colectării deșeurilor). Astfel de contaminanți accidentali pot afecta calitatea și siguranța materialelor reciclate.

unora dintre aceste aspecte și, prin urmare, va contribui în mod direct la creșterea nivelului de utilizare a materialelor plastice reciclate. De asemenea, UE va finanța proiecte de cercetare și inovare privind mai buna identificare a contaminanților și decontaminarea deșeurilor de plastic prin intermediul programului Orizont 2020.

În ceea ce privește utilizarea de materiale plastice reciclate în aplicații care intră în contact cu hrana (de exemplu, sticle de băuturi), obiectivul este de a acorda prioritate standardelor ridicate de siguranță alimentară, oferind în același timp un cadru clar și fiabil pentru investițiile și inovarea în domeniul soluțiilor legate de economia circulară. Ținând seama de aceste considerații, Comisia se angajează să finalizeze rapid procedurile de autorizare pentru peste o sută de procese de reciclare în condiții de siguranță. În cooperare cu Agenția Europeană pentru Siguranța Alimentară, Comisia va evalua, de asemenea, dacă poate fi avută în vedere utilizarea în condiții de siguranță a altor materiale plastice reciclate³¹, de exemplu printr-o mai bună caracterizare a contaminanților.

Cu toate acestea, volumul și calitatea în sine nu explică în întregime cota de piață redusă deținută în prezent de materialele plastice reciclate. S-au impus ca bariere în calea unei utilizări pe scară mai largă a conținutului reciclat și rezistența la schimbare la nivelul fabricanților și lipsa de cunoștințe privind beneficiile suplimentare ale materialelor plastice reciclate în circuit închis.

În Europa există exemple de parteneriate comerciale de succes între producători și întreprinderi de reciclare a materialelor plastice (de exemplu în sectorul autovehiculelor), care demonstrează că aspectele legate de cantitate și calitate pot fi depășite dacă se fac investițiile necesare. Pentru a ajuta la îndepărtarea acestor bariere și înainte de a lua în considerare posibilitatea unor inițiative legislative, Comisia lansează o campanie de asumare de angajamente pentru a se asigura că, până în 2025, zece milioane de tone de plastic reciclat se regăsesc în produse noi pe piața UE. În vederea obținerii de rezultate rapide și tangibile, acest exercițiu se adresează în egală măsură actorilor publici și privați, care sunt invitați să prezinte oferte concrete până în iunie 2018. Detaliile sunt prezentate în anexa III.

Pentru a sprijini și mai mult integrarea pe piață a materialelor plastice reciclate, Comisia va analiza, de asemenea, posibilitatea unor intervenții sectoriale mai bine direcționate. De exemplu, anumite aplicații din sectorul construcțiilor și din cel al autovehiculelor prezintă un bun potențial de utilizare a materialelor reciclate³² (de exemplu, materiale de izolație, țevi, mobilier de exterior sau tablourile de bord). În contextul evaluărilor în curs și viitoare ale normelor UE privind produsele pentru construcții și privind vehiculele scoase din uz, Comisia va examina modalități de promovare specifice. În contextul activității viitoare referitoare la Directiva privind ambalajele și deșeurile de ambalaje, se va reflecta și asupra utilizării instrumentelor economice pentru a recompensa utilizarea de materiale reciclate în sectorul ambalajelor. În fine, Comisia va depune eforturi pentru a integra conținutul reciclat în criteriile pentru achizițiile publice verzi.

Guvernele naționale pot, de asemenea, obține rezultate semnificative prin stimulente economice și achiziții publice. Sistemul francez „ORPLAST”³³ sau noile norme în materie de achiziții publice din Italia sunt două bune exemple de ceea ce se poate face la nivel național. În mod similar, autoritățile locale pot sprijini obiectivul acestei strategii atunci când achiziționează lucrări, bunuri sau servicii.

³¹ Adică materiale plastice altele decât PET sau materiale plastice care nu provin din aplicații de reutilizare în circuit închis.

³² Contrar altor aplicații, cum ar fi ambalajele, cerințele estetice sunt mai puțin relevante și expunerea sănătății și a mediului sunt, în general, mai scăzute. În plus, Comitetul European pentru Standardizare a elaborat deja standarde de evaluare pentru a identifica substanțele periculoase pe care le-ar putea conține materialele reciclate.

³³ <https://appelsaprojets.ademe.fr/aap/ORPLAST2017-68>

Colectare selectivă și sortare mai bune și mai armonizate

Un alt motiv care ține în loc o reciclare mai bună și mai performantă îl constituie volumele și calitatea insuficiente ale colectării selective și sortării. Aceasta din urmă este, de asemenea, esențială pentru a se evita introducerea de contaminanți în fluxurile de reciclare și pentru a menține standarde înalte de siguranță pentru materialele reciclate. Autoritățile naționale, regionale și locale, în cooperare cu operatorii care se ocupă de gestionarea deșeurilor, joacă un rol-cheie în sensibilizarea opiniei publice și asigurarea unei colectări selective de înaltă calitate. Resursele financiare colectate prin sistemele de responsabilitate extinsă a producătorilor pot avea o contribuție importantă la încurajarea acestor eforturi. În mod similar, sistemele de returnare a garanțiilor pentru ambalaje reutilizabile pot contribui la atingerea unor niveluri foarte ridicate de reciclare.

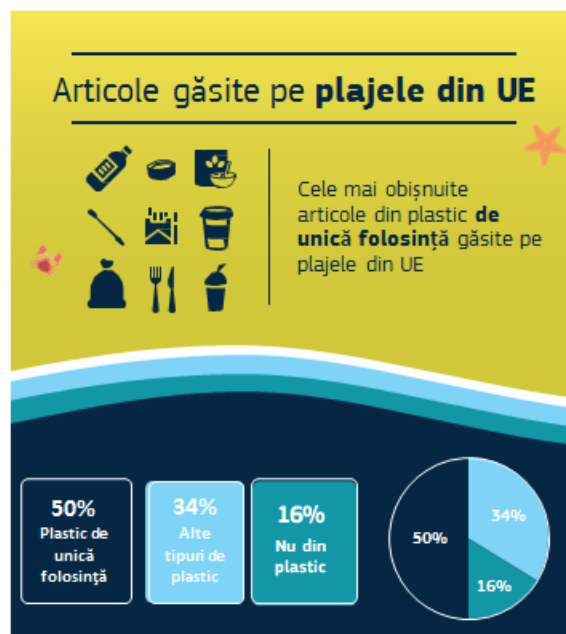
Reducerea fragmentării și a disparităților în ceea ce privește sistemele de colectare și sortare ar putea îmbunătăți semnificativ aspectele economice ale reciclării, economisind aproximativ o sută de euro per tonă colectată³⁴. Pentru a încuraja practici mai standardizate și mai eficiente pe întreg teritoriul UE, Comisia va emite noi orientări privind colectarea selectivă și sortarea deșeurilor. Mai important, Comisia sprijină cu fermitate Parlamentul European și Consiliul în efortul lor de a modifica normele privind deșeurile pentru a asigura o mai bună punere în aplicare a obligațiilor existente privind colectarea selectivă a materialelor plastice.

4.2 Reducerea deșeurilor de plastic și a aruncării gunoaielor pe domeniul public

Dacă se dorește realizarea unui ciclu de viață realment circular al materialelor plastice, trebuie abordată generarea tot mai importantă de deșeuri de plastic și dispersia acestora în mediul în care trăim. În prezent, aruncarea de gunoaie pe domeniul public și dispersia de deșeuri de plastic dăunează mediului, provoacă daune economice unor activități cum ar fi turismul, pescuitul și transportul maritim și pot afecta sănătatea umană prin lanțul alimentar.

Prevenirea generării de deșeuri de plastic în mediul în care trăim

Utilizarea crescândă a materialelor plastice pentru o gamă largă de aplicații cu durată scurtă de viață conduce la cantități mari de deșeuri de plastic. Articolele din plastic de unică folosință sunt o sursă majoră de dispersie de materiale plastice în mediu, deoarece acestea pot fi dificil de reciclat, sunt adesea utilizate în afara domiciliului și aruncate pe domeniul public. Acestea se numără printre articolele găsite cel mai adesea pe plaje și reprezintă aproximativ 50 % din deșeurile marine³⁵.

Creșterea consumului de alimente și băuturi „din mers” stimulează utilizarea pe scară largă a articolelor din plastic de unică folosință și, prin urmare, este de așteptat ca problema să se

³⁴ Ellen MacArthur Foundation, *The new plastics economy: Catalysing action*, ianuarie 2017.

³⁵ Centrul Comun de Cercetare, *Top Marine Beach Litter Items in Europe*, 2017.

graveze. Atunci când deșeurile nu sunt gestionate în mod optim, chiar și materialele plastice care au fost colectate se pot regăsi în natură. Reciclarea în mai mare măsură a materialelor plastice utilizate în agricultură (cum ar fi foliile de plastic pentru mulcire sau sere) ar putea contribui la reducerea dispersiei în mediu. Sistemele de răspundere extinsă a producătorilor s-au dovedit a fi eficiente în mai multe țări pentru a atinge acest obiectiv.

Deșeurile marine provenite din surse maritime sunt, de asemenea, semnificative. Uneltele de pescuit abandonate pe mare pot avea efecte deosebit de dăunătoare prin agățarea animalelor marine.

Reducerea poluării și a deșeurilor de plastic reprezintă o problemă complexă, dată fiind natura sa difuză și legătura cu tendințele sociale și cu comportamentele individuale. Nu există niciun stimul clar pentru consumatori și producători să opteze pentru soluții care ar genera mai puține deșeuri și gunoaie aruncate pe domeniul public.

UE a intervenit deja prin stabilirea unor cerințe pentru statele membre de a adopta măsuri pentru a reduce consumul de pungi de plastic³⁶ și de a monitoriza și reduce deșeurile marine³⁷. Fondurile UE sunt de asemenea folosite pentru a înțelege și a lupta împotriva fenomenului creșterii deșeurilor marine³⁸, în sprijinul acțiunii la nivel global, național și regional. Normele UE care sprijină creșterea ratelor de reciclare și sisteme de colectare mai bune sunt, de asemenea, importante pentru a contribui la prevenirea dispersiei. În plus, prin intermediul viitoarei sale propuneri legislative de revizuire a Directivei privind apa potabilă, Comisia va promova accesul la apă de la robinet pentru cetățenii UE și, prin urmare, se vor reduce nevoile de ambalare pentru apa îmbuteliată. Criteriile pentru eticheta ecologică și achizițiile publice verzi promovează, la rândul lor, articolele și ambalajele reutilizabile³⁹.

La nivelul UE și la nivel național pot fi dezvoltate măsuri suplimentare pentru a reduce generarea inutilă de deșeuri de plastic, în special a deșeurilor provenite din articole de unică folosință sau din ambalarea excesivă, și pentru a încuraja reutilizarea ambalajelor. A demarat deja activitatea de analiză, inclusiv lansarea unei consultări publice, pentru a se determina domeniul de aplicare al unei inițiative legislative privind articolele de plastic de unică folosință la nivelul UE, care urmează să fie prezentată de Comisia actuală, pe baza unei abordări similare cu aceea utilizată pentru pungile din plastic ușoare și a examinării argumentelor relevante din știința comportamentală⁴⁰. Mai mult, Comisia va analiza fezabilitatea introducerii de măsuri de natură fiscală la nivelul UE⁴¹. În fine, Comisia va analiza, de asemenea, problema ambalării excesive în cadrul viitoarei revizuirii a cerințelor de bază pentru ambalare.

De asemenea, sistemele de răspundere extinsă a producătorilor la nivel național pot contribui la finanțarea acțiunilor întreprinse în vederea reducerii deșeurilor de plastic. Sistemele de garanție

³⁶ Directiva (UE) 2015/720 de modificare a Directivei 94/62/CE în ceea ce privește reducerea consumului de pungi de transport din plastic subțire.

³⁷ Directiva 2008/56/CE de instituire a unui cadru de acțiune comunitară în domeniul politicii privind mediul marin.

³⁸ De exemplu, în regiunea arctică, proiectul INTERREG „Oceanul circular” testează noi oportunități de reutilizare a plaselor vechi de pescuit, inclusiv ca material pentru eliminarea poluanților din apă (<http://www.circularocean.eu/>). În regiunea Mării Baltice, proiectul BLASTIC cartografiază potențiale surse de deșeuri în zonele urbane și monitorizează nivelurile de deșeuri din mediul acvatic (<https://www.blastic.eu/>). Ambele proiecte sunt sprijinite de Fondul european de dezvoltare regională.

³⁹ De exemplu, criteriile de atribuire a etichetei ecologice pentru turism și criteriile achizițiilor publice verzi pentru produsele alimentare și de catering limitează utilizarea materialelor plastice de unică folosință în catering.

⁴⁰ Centrul Comun de Cercetare efectuează la nivel intern cercetare comportamentală în diferite domenii de politică, contribuind la o mai bună înțelegere atât a motivațiilor comportamentale, cât și a eficacității relative a soluțiilor alternative.

⁴¹ Modalitățile pentru o astfel de taxă potențială vor trebui decise pe baza unei evaluări a contribuției sale la îndeplinirea obiectivelor strategiei. Mai mult, în contextul pregătirii cadrului financiar multianual post-2020, aceasta poate fi considerată drept una dintre posibilele opțiuni de a genera venituri la bugetul UE.

specifice pot contribui la reducerea generării de deșuri și la stimularea reciclării. Ele au ajutat deja în mai multe țări să se atingă rate înalte de colectare a recipientelor de băuturi⁴².

Autoritățile publice pot organiza campanii de sensibilizare, măsuri de prevenire a generării de deșuri și proiecte de curățare a plajelor, pentru care pot primi sprijin din fondurile UE, de exemplu prin intermediul Corpului european de solidaritate. La 30 mai 2017, Comisia a prezentat o propunere de extindere și consolidare a Corpului european de solidaritate, cu un buget de 341,5 milioane EUR pentru perioada 2018-2020⁴³. Acest lucru înseamnă că în viitorul apropiat vor exista și mai multe oportunități pentru tinerii din întreaga UE să se angajeze și să sprijine obiectivul acestei strategii.

În scopul de a reduce evacuarea de deșuri de către nave, Comisia prezintă, împreună cu prezenta strategie, o propunere legislativă privind instalațiile portuare de preluare a deșurilor provenite de la nave⁴⁴. Aceasta include măsuri menite să garanteze că deșeurile generate pe nave sau acumulate pe mare sunt aduse pe uscat și gestionate în mod corespunzător. Pe această bază, Comisia va elabora și măsuri specifice pentru reducerea pierderilor sau a abandonării de unelte de pescuit în larg. Între opțiunile posibile care vor fi examinate se numără sistemele de garanție, sistemele de responsabilitate extinsă a producătorilor și obiectivele de reciclare. Comisia va continua să studieze contribuția acvaculturii la deșeurile marine și va examina o serie de măsuri în vederea minimizării pierderilor de plastic provenind din acvacultură⁴⁵. În fine, aceasta își va continua activitatea în scopul unei mai bune înțelegeri și măsurări a deșeurilor marine, o modalitate esențială, dar adesea neglijată, de a sprijini măsurile de prevenire și de redresare.

În completarea acestor măsuri preventive, din fondurile UE sunt finanțate atât acțiuni, cât și tehnologii inovatoare de recuperare a unei părți din materialele plastice din oceane.⁴⁶⁴⁷ În fine, astfel cum s-a descris în secțiunea 4.4, acțiunea internațională rămâne esențială pentru abordarea celor mai importante surse de deșuri de plastic din oceane, respectiv insuficiența infrastructurilor de gestionare a deșeurilor în țările în curs de dezvoltare și în economiile emergente.

Instituirea unui cadru de reglementare clar pentru materialele plastice cu proprietăți biodegradabile

Ca răspuns la nivelul ridicat al dispersiei de materiale plastice în mediu și efectele nocive ale acestora, au fost căutate soluții de proiectare a unor materiale plastice biodegradabile și compostabile. Aplicații specifice, cum ar fi utilizarea pungilor din plastic compostabile pentru colectarea separată a deșeurilor biologice au arătat efecte pozitive. Totodată, există sau sunt în curs de elaborare standarde pentru aplicații specifice.

Cu toate acestea, materialele plastice disponibile în prezent care sunt etichetate drept „biodegradabile”, sunt biodegradabile numai în anumite condiții, care nu sunt întotdeauna ușor

⁴² Cele mai performante cinci state membre în care funcționează sisteme de garanție pentru sticlele din PET (Germania, Danemarca, Finlanda, Țările de Jos și Estonia) au ajuns la o medie de colectare a PET de 94 % în 2014.

⁴³ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=COM%3A2017%3A262%3AFIN>

⁴⁴ COM (2018) 33, Propunere de Directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind instalațiile portuare de preluare pentru descărcarea deșeurilor provenite de la nave, de abrogare a Directivei 2000/59/CE și de modificare a Directivei 2009/16/CE și a Directivei 2010/65/UE.

⁴⁵ Inclusiv posibilitatea adoptării unui document de referință privind cele mai bune tehnici disponibile pentru instalațiile de acvacultură.

⁴⁶ A se vedea, de exemplu, cererea de propuneri în cadrul programului Orizont 2020 privind punerea la punct și aplicarea unor procese inovatoare pentru a curăța mările de deșuri și de poluanți:

<http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/h2020/topics/bg-07-2017.html>

⁴⁷ <https://ec.europa.eu/easme/en/information-day-blue-growth-calls-under-emff>

de găsit în mediul natural și, prin urmare, se pot dovedi nocive pentru ecosisteme. Biodegradarea în mediul marin este deosebit de dificilă. În plus, materialele plastice etichetate drept „compostabile” nu sunt neapărat adecvate pentru compostarea la domiciliu. Dacă, în procesul de reciclare, se amestecă materiale plastice compostabile și materiale plastice convenționale, acest lucru poate afecta calitatea materialelor reciclate. Pentru aplicațiile destinate consumatorilor, existența unui sistem funcțional de colectare separată a deșeurilor organice este esențială.

Este important să se asigure că se oferă consumatorilor informații clare și corecte și că materialele plastice biodegradabile nu sunt prezentate ca fiind o soluție la problema deșeurilor. Acest lucru poate fi realizat dacă se stabilește clar care materiale plastice pot fi etichetate drept „compostabile” sau „biodegradabile” și modul în care acestea ar trebui tratate după folosire. Ar trebui identificate aplicațiile care prezintă beneficii clare pentru mediu și, în aceste cazuri, Comisia va lua în considerare măsuri de stimulare a inovării și a evoluțiilor pieței în direcția corectă. Pentru a se permite sortarea adecvată și pentru a se evita afirmațiile false privind protecția mediului, Comisia va propune norme armonizate pentru definirea și etichetarea materialelor plastice compostabile și biodegradabile. Totodată, Comisia va elabora o evaluare a ciclului de viață pentru a identifica condițiile în care utilizarea de materiale plastice biodegradabile sau compostabile este benefică, precum și criteriile pentru astfel de aplicații.

În fine, s-a dovedit că unele materiale despre care se afirma că ar fi biodegradabile, cum ar fi materialele plastice „oxodegradabile”, nu prezintă niciun avantaj pentru mediu prin comparație cu materialele plastice convenționale, în vreme ce rapida lor fragmentare în microplastice provoacă îngrijorare. Prin urmare, Comisia a început să lucreze cu intenția de a restrânge utilizarea materialelor oxoplastice în UE.⁴⁸

Problema tot mai acută a microplasticelor

Microplasticele sunt adăugate în mod intenționat la anumite categorii de produse (cum ar fi produsele cosmetice, detergenții, vopselele), dispersate în cursul producției, transportului și al utilizării peletelor din plastic, sau generate prin uzura unor produse precum pneurile, vopselele și hainele sintetice.

Microplasticele adăugate în mod intenționat în produse nu reprezintă decât o proporție relativ mică din toate microplasticele care se găsesc în mări. Cu toate acestea, deoarece este relativ ușor să se prevină și ca răspuns la preocupările opiniei publice, mai multe țări au luat deja măsuri pentru a restricționa utilizarea acestora⁴⁹, iar industria produselor cosmetice a inițiat deja măsuri voluntare. Mai multe state membre au în vedere sau planifică măsuri de interdicție, iar acest lucru poate conduce la o fragmentare a pieței unice. În conformitate cu procedurile REACH de restricționare a substanțelor care prezintă un risc pentru mediu sau pentru sănătate, Comisia a inițiat, prin urmare, procesul de restricționare a utilizării microplasticelor adăugate în mod intenționat, solicitând Agenției Europene pentru Produse Chimice să revizuiască baza științifică pentru a iniția măsuri cu caracter de reglementare la nivelul UE⁵⁰.

⁴⁸ În conformitate cu procedurile REACH de restricționare a substanțelor care prezintă un risc pentru mediu sau pentru sănătate, Comisia a solicitat Agenției Europene pentru Produse Chimice să revizuiască baza științifică pentru a iniția măsuri cu caracter de reglementare la nivelul UE.

⁴⁹ Interdicții asupra utilizării microplasticelor în anumite produse de îngrijire personală au fost puse în aplicare în Statele Unite ale Americii și în Canada; mai multe state membre ale UE au notificat, de asemenea, Comisiei proiecte de lege de interzicere a microplasticelor în anumite produse cosmetice. Consiliul a invitat Comisia să ia măsuri cu privire la microplastice, în special în cosmetice și detergenți.

⁵⁰ Pe această bază, dacă condițiile sunt îndeplinite, agenția trebuie să inițieze procesul de restricționare în termen de 12 luni.

Este nevoie de mai multă cercetare pentru a ne îmbunătăți înțelegerea surselor și a efectelor microplasticelor, inclusiv a efectelor acestora asupra mediului și sănătății, și pentru a dezvolta soluții inovatoare care să împiedice diseminarea acestora (a se vedea secțiunea 4.3). Aceasta poate include modalități de îmbunătățire a captării microplasticelor în stațiile de epurare a apelor reziduale, precum și măsuri specifice pentru fiecare sursă. În cadrul unui acord intersectorial⁵¹ în scopul prevenirii eliberării de microplastice în mediul acvatic pe timpul spălării textilelor sintetice se propune elaborarea primelor propuneri de metode de testare în 2018. În ceea ce o privește, Comisia va examina măsuri cum ar fi etichetarea și cerințe specifice pentru cauciucuri, informații mai bune și cerințe minime cu privire la eliberarea de microfibre din textile, precum și măsuri de reducere a pierderilor de pelete de plastic. Sistemele de responsabilitate extinsă a producătorilor pot fi de asemenea avute în vedere, acolo unde este relevant, pentru a acoperi costul măsurilor reparatorii. De asemenea, microplasticele trebuie monitorizate în apa potabilă, unde efectul acestora asupra sănătății umane nu este încă cunoscut.

4.3 Orientarea inovării și a investițiilor către soluții circulare

Îndeplinirea obiectivelor fixate în cadrul acestei strategii va necesita investiții majore atât în infrastructură, cât și în inovare. Numai îndeplinirea obiectivelor ambițioase legate de reciclarea materialelor plastice va necesita o investiție suplimentară estimată între 8,4 și 16,6 miliarde EUR⁵². Prin urmare, crearea unui cadru favorabil pentru investiții și inovare este esențială pentru punerea în aplicare a acestei strategii.

Inovarea este un factor esențial pentru transformarea lanțului valoric al materialelor plastice, deoarece poate contribui la reducerea costurilor soluțiilor existente, poate furniza noi soluții și poate amplifica beneficiile potențiale peste frontierele Europei. În vreme ce UE poate să joace un rol de catalizator, industria europeană trebuie să investească în viitor și să își afirme leadership-ul în modernizarea lanțului valoric al materialelor plastice.

Soluțiile inovatoare de sortare avansată, reciclarea chimică și îmbunătățirea proiectării polimerilor pot avea un puternic efect. De exemplu, extinderea noilor soluții tehnologice precum filigranul digital ar putea permite o mai bună sortare și trasabilitate a materialelor, cu costuri reduse de re tehnologizare. Cercetarea și inovarea pot, de asemenea, marca o diferență în ceea ce privește prevenirea generării de deșeurii de plastic și a poluării cu microplastice. Comisia acordă o atenție deosebită inovării în ceea ce privește materiale care sunt complet biodegradabile în apă de mare și în apă dulce și sunt inofensive pentru mediu și ecosisteme. Noi abordări – de exemplu dezvoltarea unor modele de afaceri inovatoare, logistica inversă sau proiectarea pentru durabilitate – pot avea o contribuție importantă la minimizarea deșeurilor de plastic la sursă, permițând în același timp realizarea de beneficii economice, de mediu și sociale. În fine, este nevoie în continuare de cercetare științifică pentru a evalua potențialele efecte ale microplasticelor asupra sănătății și pentru a dezvolta instrumente de monitorizare mai performante.

Pentru a se evita utilizarea resurselor fosile pot fi dezvoltate materii prime alternative, inclusiv pe bază de materii biologice și efluenți gazoși (de exemplu, dioxid de carbon sau metan). În prezent, aceste materii prime reprezintă o parte mică, dar în creștere, a pieței⁵³. Costul acestora poate fi un obstacol în calea utilizării pe scară mai largă. În cazul materialelor bioplastice, este important să se garanteze că acestea prezintă beneficii ecologice reale în comparație cu alternativele neregenerabile. În acest scop, Comisia a început să lucreze la înțelegerea impactului ciclului de

⁵¹ Acordul este semnat de cinci asociații industriale: AISE, CIRFS, EOG, EURATEX și FESI.

⁵² Deloitte, Increased EU Plastics Recycling Targets: Environmental, Economic and Social Impact Assessment, 2015.

⁵³ În prezent, materialele bioplastice reprezintă între 0,5 și 1 % din consumul anual de plastic în UE.

viață al materiilor prime utilizate în producția de materiale plastice, inclusiv biomasa. Pe baza informațiilor științifice disponibile, Comisia va examina posibilitățile de a sprijini dezvoltarea unor materii prime alternative pentru producția de materiale plastice.

Toate aceste eforturi vor beneficia de finanțare din fondurile pentru cercetare ale UE. Până în prezent, Orizont 2020 a furnizat peste 250 de milioane EUR pentru finanțarea cercetării și dezvoltării în domenii care prezintă relevanță directă pentru prezenta strategie. Aproximativ jumătate din aceste fonduri au fost utilizate pentru a contribui la dezvoltarea de materii prime alternative. Aceste fonduri au fost completate de finanțare în cadrul politicii de coeziune a UE, în contextul strategiilor de specializare inteligentă.⁵⁴ Un mare număr din aceste strategii includ priorități în materie de inovare referitoare la materialele plastice.

Odată cu apropierea de 2020, un buget suplimentar de 100 de milioane EUR va fi destinat finanțării măsurilor prioritare, între care dezvoltarea de materiale plastice mai inteligente și mai reciclabile, eficientizarea proceselor de reciclare, precum și trasarea și eliminarea substanțelor periculoase și a contaminanților din materialele plastice reciclate. În fine, Comisia va elabora o agendă strategică de cercetare și inovare în domeniul materialelor plastice prin care să furnizeze orientări pentru viitoarele finanțări alocate cercetării și inovării după 2020.

Pentru a atinge obiectivele prezentei strategii, ordinul de mărime al investițiilor private și publice trebuie să crească semnificativ, nu numai în ceea ce privește inovarea. La ora actuală, investițiile private în instalații de sortare și reciclare sunt descurajate de incertitudinile privind rentabilitatea (având în vedere prețurile scăzute ale petrolului, lipsa deșeurilor etc.). De exemplu, numai două treimi din întreprinderile de reciclare a materialelor plastice din Franța sunt în prezent profitabile⁵⁵. După cum o arată situația din alte țări ale UE⁵⁶, pentru ca reciclarea materialelor plastice să devină viabilă din punct de vedere economic este important ca instalațiile de reciclare să fie modernizate și extinse. Multe dintre măsurile propuse în secțiunea 4.1 sunt concepute special pentru a stimula încrederea investitorilor.

Autoritățile publice trebuie să investească în extinderea și îmbunătățirea colectării selective a deșeurilor. Sistemele bine concepute de responsabilitate extinsă a producătorilor (PER) pot juca un rol esențial în furnizarea finanțării necesare. În unele țări cu rate de reciclare foarte ridicate, de exemplu, cea mai mare parte a costurilor de colectare selectivă și tratare a deșeurilor de ambalaje sunt finanțate prin contribuțiile plătite de producători.

Pe lângă faptul că reprezintă o sursă de finanțare, sistemele EPR pot oferi stimulente economice pentru ca întreprinderile să dezvolte produse mai durabile din materiale plastice. Dacă sunt bine concepute și puse în aplicare în întreaga Europă, sistemele EPR pot ajuta la îmbunătățirea eficienței procesului de reciclare, la încurajarea eforturilor de concepție pentru procesul de reciclare, reducerea deșeurilor și a aruncării de gunoarie pe domeniul public, precum și promovarea unui dialog mai susținut între producători, autoritățile locale și întreprinderile de reciclare. În propunerea sa de revizuire a legislației privind deșeurile, Comisia își propune să promoveze acest model și să îl facă mai eficace prin cerințe minime comune, bazate pe cele mai bune practici existente. Pentru a se asigura că sistemele EPR funcționează bine și sprijină investițiile în scopul reciclării, Comisia va oferi orientări cu privire la modul în care să se asigure o modulare eficace a taxelor plătite de producători, în particular pentru ambalaje. De exemplu, „

⁵⁴ Strategiile de inovare la nivel național și regional, dezvoltate printr-un proces de la bază la vârf care a implicat industria și părțile interesate în identificarea domeniilor de competitivitate regională. Comisia sprijină parteneriatele interregionale pentru domeniile de specializare inteligentă.

⁵⁵ Agenția franceză de mediu și de gestionare a energiei, *Analyse de la chaîne de valeur du recyclage des plastiques en France*, martie 2015.

⁵⁶ Ibidem.

eco-modularea” acestor taxe poate duce la rezultate numai dacă oferă o recompensă financiară reală în schimbul unor opțiuni mai durabile pentru proiectarea produselor.

Principiul responsabilității extinse a producătorului ar putea, de asemenea, fi aplicat pentru crearea unui fond privat pentru finanțarea investițiilor în soluții inovatoare și noi tehnologii menite să reducă impactul producției primare de materiale plastice asupra mediului. Acesta ar putea, de exemplu, să susțină utilizarea sporită a materialelor plastice reciclate. Până la jumătatea anului 2019, Comisia, în cooperare cu părțile interesate, va analiza caracteristicile potențiale ale unui astfel de fond, inclusiv în ceea ce privește neutralitatea tehnologică și a materialelor și complementaritatea cu instrumentele existente, și va examina îndeaproape fezabilitatea acestuia din punct de vedere tehnic, economic și juridic.

Deciziile statelor membre în materie de impozitare și de achiziții publice vor juca, de asemenea, un rol vital în sprijinirea tranziției și în direcționarea investițiilor⁵⁷. În propunerea sa de revizuire a legislației privind deșeurile, Comisia a subliniat utilizarea unor instrumente economice pentru a prioritiza prevenirea generării de deșeurii și reciclarea deșeurilor la nivel național. Internalizarea costurilor de mediu ale depozitării deșeurilor și ale incinerării, prin taxe sau impozite ridicate sau care cresc progresiv, ar putea îmbunătăți aspectele economice ale reciclării materialelor plastice.

Fondurile structurale și de investiții europene, în special fondurile de coeziune, contribuie, de asemenea, la dezvoltarea capacității de reciclare a UE, inclusiv reciclarea materialelor plastice. În perioada 2014-2020, s-au alocat peste 5,5 miliarde EUR pentru îmbunătățirea gestionării deșeurilor. Se așteaptă ca acest lucru să conducă îndeosebi la o creștere a capacității de reciclare a deșeurilor de 5,8 milioane de tone pe an⁵⁸. Fondul european pentru investiții strategice (FEIS) poate, de asemenea, juca un rol important, de exemplu prin sprijinirea unei mai mari integrări a lanțului valoric și a proiectelor pentru reciclarea materialelor plastice în circuit închis. Recent lansata „*Platformă de sprijin financiar pentru economia circulară*” va contribui la sensibilizarea în rândul investitorilor și la facilitarea accesului la finanțare pentru proiectele din domeniul economiei circulare.

4.4 Valorificarea acțiunii la nivel global

Oportunitățile și provocările legate de materialele plastice au un caracter din ce în ce mai global și abordarea lor va contribui în mod semnificativ la realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă pentru 2030. În afara Europei, consumul de materiale plastice pe locuitor crește rapid, în special în Asia⁵⁹. Lanțurile valorice ale materialelor plastice se desfășoară pe continente întregi, iar deșeurile din plastic sunt comercializate la nivel internațional: în UE, aproape jumătate din deșeurile de plastic colectate sunt trimise în străinătate, unde rămân incertitudini cu privire la tratarea acestora. Peste 85 % din deșeurile de plastic exportate sunt expediate în prezent în China⁶⁰, situație care se va schimba curând dată fiind decizia Chinei de a interzice importul anumitor tipuri de deșeurii de plastic⁶¹, creând astfel oportunități pentru întreprinderile de reciclare din UE.

⁵⁷ Comisia dispune de un cadru bine definit în materie de ajutoare de stat pentru a sprijini astfel de măsuri. A se vedea 2014/C 200/01, Comunicarea Comisiei: Orientări privind ajutoarele de stat pentru protecția mediului și energie pentru perioada 2014-2020.

⁵⁸ <https://cohesiondata.ec.europa.eu>

⁵⁹ Consumul de materiale plastice pe cap de locuitor a ajuns la aproape 100 de kg pe an în Europa de Vest și în America de Nord; în Asia, acest consum este în prezent de peste 20 kg pe an, o cifră care se așteaptă să crească rapid.

⁶⁰ Global Waste Management Outlook 2015.

⁶¹ Notificarea WTO G/TBT/N/CHN/1211 din 18 iulie 2017 și G/TBT/N/CHN/1233 din 15 noiembrie 2017, care acoperă diferite tipuri de deșeurii, inclusiv anumite tipuri de deșeurii de plastic.

În multe părți ale lumii sunt necesare sisteme adecvate de prevenire a generării, de colectare și de reciclare a deșeurilor din plastic. Deșeurile marine dintr-o țară pot ajunge pe plajele unei alte țări, iar fragmentele de materiale plastice din toată lumea s-au acumulat de-a lungul timpului în oceane și mări, transportate de curenții marini. Cooperarea internațională este esențială pentru a soluționa această problemă. Oceanele și mările reprezintă un bun global și un patrimoniu comun și, dacă actuala tendință nu este inversată, situația actuală ar putea greva asupra generațiilor viitoare prin degradarea ecosistemelor marine și prin amenințări la adresa sănătății umane. Instituirea unor sisteme solide de prevenire și gestionare a deșeurilor, în special în economiile emergente, este esențială pentru a nu polua marea cu materiale plastice. Au fost lansate mai multe inițiative în cadrul forurilor internaționale (cum ar fi G7, G20, Națiunile Unite și în contextul Convenției MARPOL⁶²) și al convențiilor maritime regionale; Agenda privind guvernanta internațională a oceanelor pentru viitorul oceanelor noastre⁶³ include, de asemenea, acțiuni împotriva deșeurilor marine.

UE va continua să sprijine acțiunile internaționale, să promoveze cele mai bune practici la nivel mondial și să își folosească instrumentele de finanțare externă pentru a sprijini mai buna prevenire a generării de deșeuri și mai buna gestionare a deșeurilor în întreaga lume. În particular, Comisia va continua să utilizeze dialogurile politice privind mediul și industria și dialogurile în temeiul unor acorduri de liber schimb și să coopereze activ în cadrul convențiilor maritime regionale⁶⁴. Totodată, Comisia va lua parte în mod activ la grupul de lucru creat de Adunarea Organizației Națiunilor Unite pentru mediu în decembrie 2017 pentru a elabora răspunsul internațional în vederea combaterii deșeurilor marine de plastic și a microplasticelor. În 2018, Comisia va lansa un proiect de reducere a deșeurilor de plastic și a deșeurilor marine în Asia de Est și de Sud-Est, unde problema se agravează în mod rapid⁶⁵. Ea va examina, de asemenea, căile posibile de acțiune pentru a reduce poluarea cu plastic în Marea Mediterană, în sprijinul Convenției de la Barcelona, și în principalele bazine hidrografice ale lumii, deoarece o mare parte din deșeurile de plastic sunt transportate de râuri înainte de a ajunge în mare. În fine, Comisia va facilita cooperarea regiunilor ultraperiferice ale UE⁶⁶ cu vecinii lor de-a lungul Mării Caraibilor, Oceanului Indian, Oceanului Pacific și Oceanului Indian în diferite domenii, inclusiv acela al gestionării și reciclării deșeurilor.

În viitor, există, de asemenea, perspective semnificative pentru dezvoltarea unei industrii circulare inovatoare la nivel mondial pentru materialele plastice. UE are deja cea mai ridicată rată de reciclare a materialelor plastice. Cu obiectivele sale privind un mai bun potențial de reciclare a ambalajelor și creșterea ratelor de reciclare, UE este bine plasată pentru a iniția noi evoluții prin susținerea, în special, a investițiilor în tehnologiile moderne de reciclare, în noi materiale mai adecvate pentru reciclare și în soluții de reducere a deșeurilor marine.

Sunt necesare măsuri de creștere a încrederii operatorilor și autorităților publice pentru o mai bună integrare a reciclării materialelor plastice la nivel global, creând astfel un lanț valoric circular transfrontalier. De exemplu, Comisia va promova dezvoltarea unor standarde internaționale pentru a stimula încrederea industriei în calitatea materialelor plastice reciclabile sau reciclate. De asemenea, va fi important să se garanteze că orice materiale plastice trimise în

⁶² Convenția internațională pentru prevenirea poluării de către nave (Convenția MARPOL) reglementează descărcarea de gunoie provenite de la nave.

⁶³ JOIN(2016)49.

⁶⁴ UE este membră a Comisiei pentru pescuitul în Atlanticul de Nord-Est (OSPAR), HELCOM (Marea Baltică) și a Convențiilor de la Barcelona (Marea Mediterană) și oferă sprijin Convenției de la București (Marea Neagră).

⁶⁵ În contextul Instrumentului de parteneriat.

⁶⁶ Cele nouă regiuni ultraperiferice ale Uniunii Europene constau din șase teritorii franceze de peste mări (Guyana Franceză, Guadelupa, Martinica, Mayot, Réunion și Saint Martin), două regiuni autonome portugheze (Azore și Madeira) și o comunitate autonomă spaniolă (Insulele Canare).

străinătate în scopul reciclării sunt manipulate și prelucrate în condiții similare cu cele în vigoare în UE în temeiul normelor UE privind transferul de deșeuri⁶⁷, să fie sprijinite acțiunile de gestionare a deșeurilor în temeiul Convenției de la Basel și să se dezvolte un sistem de certificare la nivelul întreprinderilor de reciclare. Este, de asemenea, necesar un efort industrial la nivel global pentru a promova utilizarea pe scară largă a materialelor plastice reciclabile și reciclate.

5. Concluzii

Provocările legate de producția, consumul și încheierea ciclului de viață al materialelor plastice pot fi transformate într-o oportunitate pentru UE și pentru competitivitatea industriei europene. Abordarea acestora prin intermediul unei viziuni strategice ambițioase, care acoperă întregul lanț valoric, poate încuraja creșterea economică, crearea de locuri de muncă și inovarea. De asemenea, o astfel de abordare poate reafirma leadership-ul european în ceea ce privește soluțiile globale și ne poate ajuta să realizăm tranziția către o economie circulară și cu emisii scăzute de dioxid de carbon, oferind în același timp cetățenilor un mediu mai curat și mai sigur.

Prezenta strategie propune acțiuni concrete concepute pentru a transforma în realitate viziunea pentru o economie mai circulară a materialelor plastice. Comisia se va concentra asupra realizării unor progrese decisive în cadrul mandatului său actual, pregătind în același timp terenul pentru acțiunile pe termen mai lung. Va fi esențial ca alți actori-cheie să joace, de asemenea, un rol. Prin urmare, Comisia invită Parlamentul European și Consiliul să aprobe prezenta strategie și obiectivele sale și invită autoritățile naționale și regionale, municipalitățile, întregul lanț valoric al materialelor plastice, precum și toate părțile interesate relevante să se angajeze în acțiuni hotărâte și concrete.

⁶⁷ Regulamentul (CE) nr. 1013/2006 privind transferurile de deșeuri.